

# Financial Risk & Regulation

**A Magyar Nemzeti Bank a közelmúltban két új ajánlást adott ki a biztosítási szektorra**

**Hírlevél – 2019. november**

A Magyar Nemzeti Bank által a közelmúltban kiadott ajánlások közül kettő, biztosítókra vonatkozó ajánlás legfontosabb előírásait mutatjuk be jelen hírlevelünkben. Mindkét ősszel kiadott ajánlás már most is alkalmazandó.

## **1. A biztosítók és viszontbiztosítók irányítási rendszere**

Az MNB által kiadott ajánlás a biztosítók és viszontbiztosítók<sup>1</sup> irányítási rendszeréről továbbra is biztosítja az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatásiüggyelvényhatóság (EIOPA) által kiadott Iránymutatás („Az irányítási rendszerre vonatkozó iránymutatások”) elvárásainak való megfelelést. Az MNB az ajánlásban leírtakat 2019. október 15-től várja el a felügyelt pénzügyi intézményektől, a megfelelést pedig az általános európai felügyeleti gyakorlattal összhangban értékeli. Az érvénybe lépés napjától a biztosítók és viszontbiztosítók irányítási rendszeréről szóló 4/2016. (VI.6.) MNB ajánlás hatályát veszti.

Az irányítási rendszerben továbbra is **kiemelten fontos feladatkör**: a kockázatkezelési, a megfelelőségi, az aktuáriusi és a belső ellenőrzési feladatkör. Az ajánlás is hangsúlyozza, hogy ezeken kívüli kiemelten fontos feladatkört ellátó személynek minősülnek azok is, akik a biztosító számára annak üzleti tevékenységét és szerveződését tekintve különösen fontos feladatkört látnak el. Az ezeket a feladatköröket ellátó, illetve a biztosítót ténylegesen irányító személyeknek szakmai alkalmassági és üzleti megbízhatósági követelményeknek kell megfelelniük, amelyről a MNB szintén 2019-ben adott ki egy új ajánlást (11/2019 (V.6.)).

Az ajánlás több témakörre kiterjed, amelyek közül a legfontosabbakat a következőben foglaljuk össze:

### **Általános irányítási követelmények**

A biztosítóknak a végzett tevékenység jellegével, nagyságrendjével és összetettségével arányban álló irányítási rendszert kell működtetniük. Az MNB azonban felhívja a figyelmet arra, hogy az **arányosság elvének** érvényesítését csak indokolt mértékben lehet alkalmazni, illetve annak megítélése kétirányú.

A csoporthoz tartozó biztosító esetében valamennyi **egyedi intézményi szintű elvárásnak érvényesülnie kell csoportszinten** is, azaz például csoportszinten az intézményeknek együtt kell működniük a csoporthoz tartozó valamennyi biztosító igazgatási, irányító vagy felügyelő testületével, amelyektől kellő időben kell kérni és kapni információt, hogy a csoportot érintő vezetői döntéseknél azok figyelembe vehetők legyenek.

A **jelentős döntéseknél** az ajánlás szerint elvárt, hogy a végrehajtást megelőzően, dokumentált módon **legalább kettő, a biztosítót ténylegesen vezető személynek** részt kell vennie a döntéshozatali folyamatban. Az igazgatási, irányító vagy felügyelő testület szintjén meghozott döntéseket szintén a biztosítónak megfelelő módon szükséges **dokumentálnia**, beleértve azt is, hogyan vették figyelembe a kockázatkezelési rendszerből származó információkat.

<sup>1</sup> Biztosítók és viszontbiztosítók: a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 39. § (1) bekezdés i) pontjában hivatkozott, a Bit. hatálya alá tartozó biztosítók és viszontbiztosítók, kivéve a Bit. Hatodik része hatálya alá tartozó kisbiztosítókat

## Javadalmazás

A biztosítóknak javadalmazási politikában olyan eljárási szabályokat kell kidolgozniuk, amelyek **figyelembe veszik a biztosítási kövénnyulajdonosok jogait és érdekeit**. Sem a pénzbeli, sem a természetbeni juttatások nem eredményezhetnek ösztönzőket arra, hogy az érintett személyek a saját vagy a biztosító érdekeit helyezték előtérbe a biztosítási kövénnyulajdonosok kárára. Ezen alapelv mellett az ajánlás külön kiemeli, hogy a javadalmazásra vonatkozó döntések nem veszélyeztethetik a biztosító megfelelő tőkealap fenntartására való képességét, illetve nem ösztönözhetnek a valós eredménytől eltérő eredmény kimutatására, továbbá arra, hogy a biztosító túlzott mértékű kockázatot vállaljon.

A **javadalmazási politikának** az egész csoportra ki kell terjednie, összhangban a csoport kockázatkezelési stratégiáival.

## A szakmai alkalmasságra és üzleti megbízhatóságra vonatkozó követelmények

A biztosító igazgatási, irányító vagy felügyelő testületének tagjaival és a más kiemelten fontos feladatkört ellátó személyekkel szembeni szakmai alkalmassági követelmény biztosítja, hogy a biztosító vezetése kellő összetételű, képzettségű és tudású, valamint megfelelő tapasztalatú legyen, és szakszerűen képes legyen ellenőrizni a biztosítói tevékenységet. Mindezek felméréséhez több információ szükséges, ezzel kapcsolatban a minimálisan nyújtandó információk körét az ajánlás 1. számú melléklete mutatja be tételesen.

Az ajánlás is kiemeli, hogy a szakmai alkalmasságot és üzleti megbízhatóságot mind a kinevezéskor, mind a kinevezést követően is rendszeresen ellenőrizni kell.

## Kockázatkezelés

Az ajánlás is megerősíti a Szolvencia II előírásait, miszerint a kockázatkezelési rendszer hatékonyságáért, a kockázatvállalási határértékek és étvágy megállapításáért, valamint a fő kockázatkezelési stratégiák és szabályzatok jóváhagyásáért az igazgatási, irányító vagy felügyelő testület a végső felelős. Ezen előírás teljesítéséhez szükséges, hogy a kockázatkezelési feladatkört ellátóknak rendszeres jelentést kell tenniük a lehetséges lényeges kockázatokról az igazgatási, irányító vagy felügyelő szerv felé.

**Az ajánlás előírja több kockázatkezelést érintő szabályzat kötelező tartalmi elemeit.** Például a kockázatkezelési szabályzatnak ki kell térnie:

- a kockázati kategóriák, és kockázatok mérésére szolgáló módszerekre;
- az egyes kockázati kategóriák, területek és potenciális kockázathalmozódások kezelésére;
- a szabályozói tőkekövetelmény és a kockázatvállalási határértékekre, valamint a sajátkockázat-és szavatolótőke-értékelésben meghatározott általános szavatolótőke-megfelelési igény közötti kapcsolatra;

- a biztosító általános kockázati étvágyának megfelelően a kockázatvállalási határok meghatározására minden releváns kockázati kategórián belül;
- a rendszeres stressz tesztek gyakoriságára, tartalmára, valamint az ad-hoc stressz tesztek indokoló helyzetekre.

## A „prudens személy” alapelv és a befektetési kockázatkezelés

Az ajánlás előírja, hogy a biztosítóknak **saját fő kockázati mutatókat kell kidolgozniuk**, amelyek a saját kockázati eljárásához és üzleti stratégiájához igazodnak, ezzel elkerülve a kizárólag harmadik fél által nyújtott információtól való függést. A biztosítóknak kellő figyelemmel kell lenniük a jövedelmezőségre, illetve az összeférhetetlenségre, amelyek érvényesülése különösen fontos a befektetési politikát tekintve.

Az ajánlás kifejezetten előírja, hogy a biztosítóknak a **teljes portfólió** biztonságosságára vonatkozó rendszeresen **felülvizsgálat és monitoring** keretében legalább **milyen szempontokat kell mérlegelniük**. Az MNB több befektetési terület kapcsán is határoz meg részletszabályokat, így például a nem szokványos jellegű befektetésre vagy befektetési tevékenységre, vagy akár a származtatott ügyletekre is.

## Tőkemenedzsment

A biztosítóknak rendelkezniük kell tőkemenedzsment-szabályzattal, illetve tőkemenedzsment-tervvel. Ezen dokumentumok kötelező minimális tartalmi elemeit felsorolja az ajánlás, így például a tőkemenedzsment szabályzatnak tartalmaznia kell az osztalék megállapításának keretszabályait a tőkepozícióval összhangban, vagy éppen a szavatolótőke elemek monitorozásának eljárását.

## Belső kontrollrendszer

Az MNB jelen ajánlásban is hangsúlyozza, hogy a megfelelő belső kontrollrendszer működtetéséhez a **biztosítók munkatársainak tudatában kell lenniük a belső kontrollrendszeren belüli szerepükkel**. A belső kontroll tevékenységnek pedig arányosnak kell lennie az ellenőrzés alatt álló tevékenység vagy folyamat kockázataival.

## Belső ellenőrzési feladatkör

Az ajánlás szerint a belső ellenőrzési feladatkört ellátó személy nem láthat el operatív feladatokat, és nem lehet kitéve egy másik feladatkör befolyásának sem. Az MNB előírja, hogy az összeférhetetlenség kockázatának mérséklése érdekében a belső személyi állományból felvett belső ellenőrök minimum 1 évig nem ellenőrizhetnek olyan tevékenységet vagy feladatkört, amelyet korábban elláttak.

Az ajánlás meghatározza a belső ellenőrzés szabályzatának, feladattervének minimális tartalmi elemeit is, így például az MNB megerősíti, hogy a biztosítóknak rendelkezniük **egy legalább évente felülvizsgált belső ellenőrzési tervvel, amely terv módszeres kockázátértékelésen alapul és minden jelentős tevékenységre kiterjed**.



### **Aktuáriusi feladatkör**

Az ajánlás kifejezetten előírja, hogy a biztosítóknak megfelelő intézkedésekkel kell kezelniük a potenciális érdektükhözéseket, ha az aktuáriusi feladatkör feladatait és tevékenységeit további feladatokkal vagy tevékenységekkel egészítik ki. Az ajánlás foglalkozik az aktuáriusi feladatkör feladataival, így például kiemeli, hogy a biztosítástechikai tartalékok számítása során az ő feladatuk annak ellenőrzése is, hogy a felhasznált belső és külső adatok megfelelnek-e az **adatminőségi előírásoknak** és ennek eléréséhez ajánlásokkal is segíthetik az adatminőség javítását szolgáló belső eljárásokat.

### **Az eszközöktől és a biztosítástechikai tartalékoktól eltérő kötelezettségek nyilvántartásba vétele és értékelése**

Az ajánlás meghatározza az eszközök és kötelezettségek értékelésére vonatkozó szabályok és belső eljárások minimális elemeit, így például kiemeli, hogy a biztosítóknak figyelembe kell venniük az eszközök és kötelezettségek értékelésekor az aktív és nem aktív piacok értékeléséhez használt különböző módszereket vagy az adatminőségi követelményeket. Fontos figyelmet kap továbbá az értékelési folyamat, illetve a kapcsolódó ellenőrzések megfelelő dokumentációja, illetve ezek független felülvizsgálata és ellenőrzése is.

### **Kiszervezés**

A kiszervezéshez kapcsolódóan külön **kiszervezési szabályzat szükséges**. A szabályzatnak – hasonlóan az EBA által más szereplők számára kiadott ajánláshoz, amelyről 2019. májusi hírlevelünk szólt – figyelmet kell fordítani egy funkció vagy tevékenység kritikus vagy fontos voltának meghatározási kritériumaira, a megfelelő szolgáltató kiválasztásának módjára és teljesítményértékelésére, az írásbeli megállapodásban rögzítendő részletekre, illetve a készenléti tervek, beleértve – **új előírásként – a kilépési stratégiákat is.**

### **A csoportszintű irányításra vonatkozó specifikus követelmények**

**Az ajánlás csoportirányításon belül több területen tartalmaz előírásokat.** Ezek egyikeként a biztosítóknak meg kell határozniuk az egész csoportra érvényes belső irányítási követelményeket, a kockázatkezeléshez megfelelő szerkezeti felépítést és szervezeteket, valamint a feladatokat is. Az MNB kifejezetten felhívja a figyelmet arra, hogy a csoportszintű kockázatkezelést szolgáló eljárások és folyamatok nem sodorhatják veszélybe a csoporthoz tartozó egyedi biztosítók azon képességét, hogy teljesíteni tudják kötelezettségeiket (szabályozási és szerződéses egyaránt).

## **2. A biztosítástechikai tartalékok meghatározása**

Az ajánlás célja a biztosítók biztosítástechikai tartalékjainak értékelésével kapcsolatban az MNB elvárásainak megfogalmazása, és ezzel a jogalkalmazás kiszámíthatóságának növelése, illetve az egységes alkalmazás elősegítése. Az ajánlás 2019. október 1-től hatályos.

### **Adatminőség**

**Az ajánlás fontos részét képezik az adatminőségre vonatkozó előírások**, különös tekintettel az adatok teljességére és helyességére vonatkozó elvekre. A kártartalékok kiszámításához ugyanis elengedhetetlen, hogy elegendő adat álljon rendelkezésre a jellemző mintázatok azonosításához, és azok kellően hosszú időszakokra terjedjenek ki.

Az ajánlás előírásai szerint az **adatokat az aktuáriusnak egy átfogó ellenőrzési módszertannal, pontossággal, helyességgel és teljességgel szemponjtjából értékelnie kell.** Az aktuáriustól elvárt annak elemzése, hogy a felhasznált adatok elégségesek-e a biztosítástechikai tartalékok meghatározásához használt módszertanok mögöttes feltevéseinek alátámasztására. Ha az adatok nem támasztják alá kellő mértékben a módszertanokat, akkor az MNB elvárja, hogy a biztosítók másik

módszertant válasszanak. Mindazonáltal az adatok teljességének **értékelésekor az aktuárius feladata annak biztosítása, hogy a megfigyelések száma és a rendelkezésre álló adatok finomsága legyen elegendő és megfelelő a választott módszerhez** szükséges bemenő adatokkal szembeni követelmények teljesüléséhez.

Az MNB előírja továbbá, hogy az aktuáriusnak adott esetben **javaslatot kell tennie a rendelkezésre álló adatok minőségének és mennyiségének javítására is**. Fontos azonban, hogy a kiigazításokat a szükséges szintre kell korlátozni, elkerülve a mögöttes kockázatok trendjének torzítását. Az adatok pontatlansága vagy hiányossága azonban nem lehet akadálya a biztosítástechnikai tartalékok kiszámításának, így ha a lényeges korlátok egyszerű feloldása nem lehetséges a biztosítástechnikai tartalékok számítása érdekében szakértői becslés alkalmazása lehet indokolt.

### **Szegmentálás és szétválasztás**

Az ajánlás alapján elvárás a biztosítók számára, hogy a biztosítástechnikai tartalékok kiszámításakor homogén kockázati csoportokat alakítsanak ki és amelyek várhatóan ésszerű mértékben stabilak tudnak maradni. Az ajánlásban az MNB elvárja, hogy egy homogén kockázati csoport kiválasztásakor a biztosítók megteremtsék a megfelelő egyensúlyt a megbízható statisztikai elemzések elvégzését lehetővé tévő adatok megbízhatósága és a csoporton belüli kockázati jellemzők homogenitása között.

A díjtartalék és a kártartalék kiszámításához használt homogén kockázati csoportok megválasztásakor elvárt, hogy a biztosítók mérlegeljék az együtt értékelt mögöttes kockázatok jellegét, illetve mind az adatok minőségét, mind pedig alkalmazni kívánt tartalékképzési eljárás sajátosságait.

### **Feltevések**

Az MNB az ajánlásban is hangsúlyozottan elvárja a biztosítástechnikai tartalékok, a szavatolótőke, és a szavatolótőke-szükséglet meghatározásához használt feltevések konzisztenciáját. A **feltevések között**

**különösen kiemeli az MNB** a biometrikus kockázati tényezőkre, a költségekre, a pénzügyi garanciákra és szerződéses opciókra, de **akár a jövőbeli vezetői intézkedésekre vonatkozó feltételezéseket** is.

### **A biztosítástechnikai tartalékok kiszámítására szolgáló módszertanok**

Az ajánlás is kiemeli, hogy a biztosítástechnikai tartalékok kiszámításánál olyan módszertant kell választani, amely képes a kockázat jellegét, mértékét, struktúráját azonosítani, és a lehető legjobban illeszkedik az adott biztosító sajátos körülményeihez és portfóliójának kockázati profiljához. A választott módszertant megfelelő dokumentációval szükséges alátámasztani, illetve piaci konzisztenciájának demonstrálásához szükség lehet további tesztek elvégzésére.

### **Validálás**

A validálási folyamat szükségszerűen magában foglalja az olyan minőségi aspektusokat, mint az ellenőrzések értékelése, a dokumentálás, az értelmezés és az eredmények kommunikálása. A validálásnak egy rendszeres, dinamikus folyamatnak kell lennie, amely során az aktuárius folyamatosan finomítja a validálási megközelítéseket, felhasználva a korábbi tapasztalatokat, illetve a piaci és működési feltételek változásait is.

\*\*\*\*\*

*Az ajánlások, illetve egyéb biztosítókat érintő regulációk értelmezésében, alkalmazásában a KPMG szakértői szívesen állnak az Önök rendelkezésére. Amennyiben bármilyen kérdésük merülne fel az új előírásokkal kapcsolatban, illetve hogy az konkrétan hogyan érintheti az Önök intézményét, akkor keressenek minket bizalommal. Összetettebb / átfogóbb igények esetén örömmel adunk ajánlatot kapcsolódó tanácsadói szolgáltatásainkra.*

## Kapcsolat:

**Rakó Ágnes**  
partner

**M:** +36 70 370 1792  
**E:** agnes.rako@kpmg.hu

**Szalai Péter**  
igazgató

**M:** +36 70 370 1739  
**E:** peter.szalai@kpmg.hu

**Steiner Johanna**  
menedzser

**M:** +36 70 978 9641  
**E:** johanna.steiner@kpmg.hu

**Wieder Gergő**  
menedzser

**M:** +36 70 333 1471  
**E:** gergo.wieder@kpmg.hu

**KPMG.hu**



Az itt megjelölt információk tájékoztató jellegűek, és nem vonatkoznak valamely meghatározott természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiség nélküli szervezet körülményeire. Társaságunk ugyan törekszik pontos és időszzerű információkat közölni, ennek ellenére nem vállal felelősséget a közölt információk jelenlegi vagy jövőbeli hatályosságáért. Társaságunk nem vállal felelősséget az olyan tevékenységből eredő károkért, amelyek az itt közölt információk felhasználásából erednek, és nélkülözik társaságunknak az adott esetre vonatkozó teljes körű vizsgálatát és az azon alapuló megfelelő szaktanácsadást. A KPMG név, a KPMG logó a KPMG International lajstromozott védjegy.

© 2019 KPMG Tanácsadó Kft., a magyar jog alapján bejegyzett korlátolt felelősségű társaság, és egyben a független tagtársaságokból álló KPMG-hálózat magyar tagja, amely hálózat a KPMG International Cooperative-hez ("KPMG International"), a Svájci Államszövetség joga alapján bejegyzett jogi személyhez kapcsolódik. Minden jog fenntartva.